

Sygn. akt I ACa 919/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Alicja Myszkowska

Sędziowie: SA Bożena Wiklak (spr.)

SA Dariusz Limiera

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Olejniczak

po rozpoznaniu w dniu 22 listopada 2017 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w Ł.

przeciwko A. D. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 12 kwietnia 2017 r. sygn. akt X GC 317/15

1. **oddala apelację;**
2. **zasądza od A. D. (1) na rzecz (...) Spółki Akcyjnej**

w Ł. kwotę 8.100 (osiem tysięcy sto) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym;

3. **przyznaje i nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Ł. na rzecz radcy prawnego B. M. kwotę 6.642 (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa) złote brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.**

I ACa 919/17

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w Ł. przeciwko A. D. (1) o zapłatę zaskarżonym wyrokiem z 12 kwietnia 2017 r. uchylił wydany w sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, wydany w dniu 30 lipca 2014 r. (sygn. akt I Nc 380/14), w stosunku do pozwanego A. D. (1) i:

- 1) zasądził od A. D. (1) na rzecz strony powodowej kwotę 198063,86 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 23 lipca 2015 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 14636,31 zł tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie:
 - a) od kwoty 268088,55 zł od dnia 22 lipca 2014 r. do dnia 6 października 2014 r.,

b) od kwoty 206479,80 zł od dnia 7 października 2014 r. do dnia 22 lipca 2015 r.;

2) umorzył postępowanie w pozostałej części;

3) zasądził od A. D. (1) na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w Ł. kwotę 16850 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, wskazując, że odpowiedzialność A. D. (1) w zakresie kwoty 10569 zł jest solidarna z A. D. (2);

4) zasądził od A. D. (1) na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w Ł. kwotę 8221,58 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zabezpieczającego.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane na podstawie ustaleń, które Sąd Apelacyjny podzielił i przyjął za własne. Z ustaleń tych wynika, że pozwany A. D. (1) prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...) A. D. (1) w P..

W dniu 18 sierpnia 2013 r. pozwany, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, jako wykonawca robót, zawarł z Gminą S., jako inwestorem, umowę nr ZC.272.105.2013 na roboty budowlane pn. „Adaptacja i rozbudowa remizy na świetlicę wiejską w miejscowości W.”. Strony tej umowy ustaliły wynagrodzenie pozwanego w wysokości 388940,91 zł brutto.

W dniu 4 grudnia 2013 r. powódka zawarła z pozwanym A. D. (3)skim, w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, umowę pożyczki. Na mocy tej umowy powódka zobowiązała się udzielić pozwanemu pożyczki w kwocie 300000 zł. Uruchomienie środków I transzy miało nastąpić po:

- a) ustanowieniu zabezpieczenia w postaci poręczonego weksla in blanco,
- b) przedłożeniu w oryginale zawiadomienia o cesji wraz z oświadczeniem Gminy S. o przyjęciu cesji oraz oświadczeniem o braku wymagania zgody na cesję,
- c) zawarciu umowy cesji z datą pewną,
- d) złożeniu przez pożyczkobiorcę oświadczenia o wykonywaniu prac bez udziału podwykonawców.

Uruchomienie środków II i III transzy pożyczki miało nastąpić po:

- a) spełnieniu wszystkich warunków do uruchomienia I transzy,
- b) złożeniu przez Gminę S. oświadczenia dotyczącego stopnia zaawansowania prac potwierdzającego realizację prac o wartości nie mniejszej niż wartość uprzednio uruchomionych środków.

Prowizja strony powodowej z tytułu zawarcia niniejszej umowy określona została na 16500 zł (§ 3 umowy).

W § 5 umowy, strony ustanowiły jako zabezpieczenie wykonania umowy przez pozwanego:

- weksel własny in blanco, poręczony przez małżonkę pożyczkobiorcy – A. D. (2),
- cesję wierzytelności z umowy o roboty budowlane Nr ZC.272.105.2013 z dnia 19 sierpnia 2013 r. o roboty budowlane pn. „Adaptacja i rozbudowa remizy na świetlicę wiejską w miejscowości W.”, zawartej pomiędzy pożyczkobiorcą a Gminą S..

Zgodnie z § 7 ust. 2 umowy, w razie zaistnienia jednego lub więcej zdarzeń opisanych w poniższym punkcie [tj. w punktach i.) – vii.], pożyczkodawca może postawić pozostałą do zapłaty część długu w stan natychmiastowej wymagalności poprzez złożenie pożyczkobiorcy stosownego oświadczenia. Dniem wymagalności roszczenia pożyczkodawcy jest dzień doręczenia oświadczenia zgodnie z trybem określonym w § 9 ust. 3.

Wśród szczegółowo wymienionych zdarzeń powodujących możliwość postawienia pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności, w § 7 ust. 2 pkt vii.) umowy wymieniono nastąpienie zdarzenia lub serii zdarzeń, które w uzasadnionej

ocenie pożyczkodawcy dają podstawy do uznania, że w istotny sposób zostanie ograniczona zdolność pożyczkobiorcy do wykonywania jego zobowiązań wynikających z niniejszej umowy.

Strony umówiły się także, że niespłacone w terminie określonym w niniejszej umowie należności określone w § 1 oraz należności wymagalne w trybie określonym w § 7, traktowane są jako zadłużenie przeterminowane (§ 8 ust. 1). Stosownie do § 8 ust. 2, od kwoty głównej zadłużenia przeterminowanego pożyczkodawca mógł naliczać odsetki w wysokości 1,5-krotności stopy odsetek ustawowych. Są one naliczane od dnia powstania zadłużenia przeterminowanego do dnia jego zapłaty. Zgodnie z § 8 ust. 3 umowy, dniem powstania zadłużenia przeterminowanego, w przypadku niespłaconych terminowo rat oraz w przypadku należności wymagalnych w trybie określonym w § 7, jest pierwszy dzień po terminie wymagalności raty.

W związku z wystawieniem przez pozwaną weksla in blanco, sporządzona została deklaracja wekslowa z 4.12.2013 r. Zgodnie z jej treścią, wystawca upoważniał (...) S.A. do wpisania na wekslu klauzuli „bez protestu”, a w przypadku nieuregulowania przez wystawcę zobowiązań, wynikających z umowy pożyczki z dnia 4.12.2013 r., (...) S.A. upoważniona została do wypełnienia wystawionego weksla do wysokości sumy aktualnego zadłużenia wraz z odsetkami, wynikającej z umowy pożyczki.

W dniach: 4 grudnia 2013 roku oraz 12 maja 2014 roku powódka dokonała na rzecz pozwanego płatności pożyczki w łącznej kwocie 240000 zł. Na dzień 28 kwietnia 2014 r. wartość przyznawanych przez inwestora – Gminę S., prac wykonanych przez pozwanego w ramach umowy o roboty budowlane wymienionej w umowie pożyczki z powódką, wynosiła ok. 190000 zł brutto.

Wobec odstąpienia przez Gminę S. od umowy nr ZC.272.105.2013 z dnia 19 sierpnia 2013 roku o roboty budowlane, powódka pismem z dnia 8 lipca 2014 roku złożyła pozwanemu oświadczenie o postawieniu w stan wymagalności pożyczki z dnia 4 grudnia 2014 roku, na podstawie § 7 ust. 2 pkt ii oraz iv tejże umowy, powołując się na to, że w istotny sposób została ograniczona zdolność pożyczkobiorcy do wykonywania jego zobowiązań wynikających z umowy pożyczki. Pismo to zostało doręczone pozwanemu w dniu 8.07.2014 r.

W konsekwencji powyższego, powódka wypełniła weksel do wysokości pozostałej do zapłaty kwoty 268088,55 zł. Kwota ta wynikała z przedmiotowej umowy i składały się na nią:

1. kwota 240000 zł tytułem należności głównej,
2. kwota 16500 zł tytułem prowizji,
3. kwota 10431,29 zł tytułem odsetek bieżących,
4. kwota 1157,26 zł tytułem odsetek umownych.

W dniu 11 lipca 2014 r. powódka wezwała wystawcę weksla oraz poręczycielkę do wykupu weksla w terminie do dnia 21 lipca 2014 r. - pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Pozwani nie spłacili należności.

Powódka po wytoczeniu powództwa, w ramach realizacji cesji wierzytelności pozwanego na powódkę, otrzymała od Gminy S. w dniu 6 października 2014 r. kwotę 68960,99 zł oraz w dniu 22 lipca 2015 r. kwotę 9036,51 zł. Wpłaty te powódka rozliczyła następująco:

- pierwsza z wpłat została zaliczona na kwotę główną zadłużenia w zakresie kwoty 61608,75 zł a kwota 7352,24 zł na poczet dalszych odsetek ustawowych od dnia wytoczenia powództwa;

- druga z wpłat została zaliczona na kwotę główną zadłużenia w zakresie kwoty 8415,94 zł a kwota 620,57 zł - na poczet dalszych odsetek ustawowych od dnia wytoczenia powództwa.

Pozwany posiada majątek w postaci nieruchomości, która jednak jest obciążona przez bank (...) z tytułu zobowiązań kredytowych; jej wartość pozwany ocenia na 450000 zł. Pozwany wniósł pozew przeciwko Gminie S., powołując się

na nieuzasadnione odstępianie od umowy z 19 sierpnia 2013 roku, jednakże jego pozew został zwrócony; ostatecznie pozwany zawarł z Gminą ugodę, w treści której strony zrzekły się wzajemnych roszczeń wobec siebie z tytułu owej umowy.

Sąd Okręgowy umorzył postępowanie na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w zakresie, w jakim powód cofnął pozew, a w pozostałej części uznał powództwo za zasadne. Wskazał, że powód w niniejszej sprawie wystąpił przeciwko pozwanemu z roszczeniem wywiedzionym z weksla załączonego do pozwu.

Zobowiązanie wekslowe jest co do zasady zobowiązaniem abstrakcyjnym, oderwanym od przyczyny prawnej jego powstania. Za zapłatę weksla własnego odpowiada m.in. wystawca (art. 9 w zw. z art. 103 ustawy z dnia 28.04.1936 r. Prawo wekslowe, tekst jedn. - Dz. U. z 2016 r. poz. 160, z późn. zm. – zwanej dalej „prawem wekslowym”). Każdy posiadacz weksla, po wykazaniu nieprzerwanego ciągu indosów, może dochodzić przeciwko dłużnikom wekslowym zapłaty sumy wekslowej, zgodnie z regułami określonymi w art. 38–54 prawa wekslowego.

Zasada abstrakcyjności zobowiązania wekslowego doznaje jednak istotnego przełamania w sytuacji, gdy weksel nie został puszczony w obieg, lecz remitent dochodzi należności z weksla przeciwko wystawcy weksla własnego.

Zgodnie bowiem z art. 17 prawa wekslowego, osoby, przeciw którym dochodzi się praw z weksla, nie mogą wobec posiadacza zasłaniać się zarzutami opartymi na swych stosunkach osobistych z wystawcą lub z posiadaczami poprzednimi, chyba że posiadacz, nabywając weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika.

W odniesieniu zaś do weksla in blanco, zastosowanie znajduje art. 10 prawa wekslowego, który stanowi, że w przypadku, jeżeli weksel, niepełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa

Zarówno w literaturze prawniczej, jak i w judykaturze, powszechnie przyjmuje się, że przepisy powyższe dotyczą sytuacji, w których weksel znajduje się już w obiegu, tj. został przeniesiony na inną osobę niż pierwotny wierzyciel–remitent. Remitent nie może powoływać się bowiem na cyt. przepis art. 17 prawa wekslowego, i to nie dlatego, że zobowiązanie wekslowe w stosunku do niego jest „mniej” abstrakcyjne, ale z tego powodu, że nie nabył weksla przez indos, a więc nie jest objęty dyspozycją ww. przepisu. Jeszcze dalej idąca możliwość podniesienia w takim wypadku zarzutów ze stosunku osobistego wynika z przytoczonego art. 10 prawa wekslowego.

Powyższe przepisy, jakkolwiek czynią swoisty wyłom w zasadzie abstrakcyjności zobowiązania wekslowego, to jednak nie zmieniają samej podstawy tej odpowiedzialności, jaką jest wystawienie weksla. Dlatego też, w procesie o należność wynikającą z weksla, na powódzie ciąży jedynie ciężar wykazania posiadania prawidłowo wypełnionego weksla, obejmującego zobowiązanie pozwanego o treści zgodnej z treścią żądania pozwu. Natomiast ciężar wykazania wypełnienia weksla in blanco niezgodnie z deklaracją wekslową spoczywa na stronie pozwanej – służy jej tu bowiem stosowny zarzut w procesie.

W rozpoznanej sprawie powód przedstawił prawidłowo wypełniony (ważny) weksel, obejmujący zobowiązanie pozwanego wystawcy do zapłaty kwoty objętej żądaniem pozwu. Powód wypełnił zatem spoczywający na nim ciężar wykazania istnienia zobowiązania wekslowego pozwanego.

Natomiast pozwany zarzucał wypełnienie weksla niezgodnie z deklaracją wekslową, jako skutek nieuzasadnionego, jego zdaniem, postawienia przez powodową spółkę pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności. Ciężar wykazania okoliczności stanowiących podstawę faktyczną tego zarzutu spoczywał na pozwanym.

W ocenie Sądu pierwszej instancji, pozwany nie zdołał przedstawić dowodów świadczących o tym, że brak było uzasadnionych podstaw do uznania przez powódkę, że pomimo odstąpienia przez inwestora od zawartej z pozwanym umowy o roboty budowlane, w istotny sposób została ograniczona zdolność pozwanego pożyczkobiorcy do wykonywania jego zobowiązań wynikających z zawartej z powódką umowy pożyczki.

Cesja wierzytelności z owej umowy była wszak jedynym realnym zabezpieczeniem zawartej przez strony w niniejszej sprawie umowy pożyczki, która była ściśle związana z umową o roboty budowlane z 19.08.2013 r., uzależniając kolejne transze pożyczki od jej realizacji. Drugi sposób zabezpieczenia – weksel in blanco, nie dawał pożyczkodawcy możliwości bezpośredniego zaspokojenia się, a jedynie ułatwiał dochodzenie swoich należności, ewentualnie umożliwiając obrót wierzytelnością wekslową.

W chwili zawarcia umowy pożyczki, cesja z nią związana opiewała na wierzytelność z umowy o roboty budowlane w wysokości niemal 400000 zł. W wyniku realizacji owej cesji, powódka otrzymała 77997,50 zł. Już sama ta okoliczność wskazuje na słuszność decyzji powódki o postawieniu pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności – realizacja podstawowego środka zabezpieczenia pożyczki okazała się bowiem dalece niewystarczająca na zaspokojenie powódki jako pożyczkodawcy.

Pozwany natomiast nie wskazał w istocie takich składników swojego majątku, którymi mógłby zabezpieczyć płatność pożyczki w przyszłości, przy założeniu dalszego obowiązywania umowy z powódką. Pozwany wskazywał co prawda na przysługującą mu własność nieruchomości, jednakże nieruchomość ta jest obciążona na rzecz banku, z pierwszeństwem zaspokojenia przed wierzytelnościami powódki. Innych wartościowych składników mienia pozwany nie wykazał.

W konsekwencji roszczenia pozwu w zakresie należności głównej podlegały uwzględnieniu, jako znajdujące oparcie w złożonych przez stronę powodową wekslach, z których wynika zobowiązanie pozwanego.

W zakresie odsetek ustawowych od należności głównej roszczenie to znajduje natomiast podstawę w art. 481 § 1 i 2 k.c., biorąc pod uwagę datę płatności sumy wekslowej oznaczoną na złożonym przez stronę powodową wekslu oraz określony przez powódkę zakres cofnięcia pozwu.

Strona powodowa dokonała zaliczenia wpłat na poczet długu pozwanego częściowo na należność główną, zaś częściowo na poczet odsetek za opóźnienie, zatem zgodnie z oświadczeniem woli powódki odsetki te zostały rozliczone. Sąd Okręgowy dokonał jedynie kapitalizacji odsetek określonych w piśmie strony powodowej złożonym 27.06.2016 r., a następnie zaliczył na ich poczet wskazaną przez powódkę kwotę 7972,81 zł. Różnica tych wartości wyniosła określoną w punkcie 2 wyroku wartość 14636,31 zł tytułem odsetek za opóźnienie.

Podstawę prawną orzeczenia o kosztach procesu stanowił art. 98 k.p.c.

Powyższe rozstrzygnięcie w części zasądzającej od pozwanego na rzecz powoda kwotę 198.063,86 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 23 lipca 2015 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 14.636,31 zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych za opóźnienie oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu i kosztach pomocy prawnej udzielonej z urzędu tj. w zakresie pkt 2,4,5 orzeczenia zostało zaskarżone apelacją pozwanego, który zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego, które mogło mieć wpływ na treść wydanego orzeczenia tj.:

1) art. 233 § 1 k.p.c. polegające na przekroczeniu zasady swobodnej oceny dowodów i dokonaniu przez Sąd sprzecznych ustaleń faktycznych ze zgromadzonymi dowodami poprzez:

- błędne przyjęcie, że strona powodowa wykazała prawidłowość wypełnienia weksla, a zatem i zasadność roszczenia zarówno co do zasady, jak również co wysokości, podczas gdy z materiału dowodowego (dokumentu deklaracji wekslowej, wezwania do wykupu weksla wraz z potwierdzeniem nadania i odbioru) wynika, że weksle in blanco został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową;

- błędne przyjęcie, że strona powodowa miała uzasadnione podstawy do postawienia umowy pożyczki z dnia 4 grudnia 2013 r. w stan natychmiastowej wymagalności, podczas gdy z materiału dowodowego (zeznań świadków) wynika rażąco niedbalstwo powódki w ustaleniu ziszczenia się zdarzenia uprawniającego do złożenia oświadczenia o postawieniu w stan wymagalności umowy pożyczki;

- dowolne przyjęcie, że strona powodowa dokonała skutecznego postawienia w stan wymagalności umowy pożyczki z dnia 4 grudnia 2013 r., podczas gdy nie dysponowała wystarczającym materiałem dowodowym do uzasadnienia takiego przekonania;

2. art. 108 § 1 k.p.c. i art. 223 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych oraz § 15 w zw. z § 6 pkt. 6 oraz § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tj. Dz.U. z 2013 r., poz. 490), poprzez ich bezzasadne niezastosowanie i zaniechanie przyznania ustanowionemu dla strony pozwanej pełnomocnikowi z urzędu kosztów udzielonej pomocy prawnej, która nie została opłacona w żadnej części.

Podnosząc wyżej wskazane zarzuty, skarżący wniósł o:

1) zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w zakresie kwoty 198.063,86 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 23 lipca 2015 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 14.636,31 zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych za opóźnienie oraz zmianę rozstrzygnięcia o kosztach procesu za I instancję poprzez zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, natomiast w przypadku nieuwzględnienia zarzutu wskazanego w pkt 1 wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez przyznanie pełnomocnikowi pozwanego kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu za I instancję wraz z kosztami postępowania zażaleniowego toczącego się w przedmiocie wstrzymania wykonalności nakazu zapłaty przed Sądem Apelacyjnym w Łodzi za sygn. akt I ACz 1443/16;

2) przyznanie pełnomocnikowi pozwanego kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu za II instancję.

Powódka w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Odnosząc się do pierwszego ze sformułowanych zarzutów, tj. do zarzutu wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem, wskazać należy, że pozwany w zarzutach od nakazu zapłaty, ani w piśmie procesowym z dnia 1 grudnia 2015 r. podnosił wprawdzie, że weksel in blanco nie został wypełniony prawidłowo, jednakże ową nieprawidłowość argumentował brakiem podstaw do postawienia umowy pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności, nie formułując zarzutów dotyczących wysłania i doręczenia pozwanemu wezwania do wykupu weksla. Zarzut wskazujący na nieprawidłowe wysłania i doręczenia pozwanemu wezwania do wykupu weksla jest niezasadny, a poza tym jest dotknięty prekluzją procesową.

Pozwany w sposób nieprawidłowy interpretuje zapisy, które znalazły się w deklaracji wekslowej. Pozwany nie baczy na to, że zapis w deklaracji wekslowej brzmi: „o wypełnieniu weksla (...) S.A. wyśle Wystawcy pisemne zawiadomienie na 7 dni przed terminem płatności weksla”. Z deklaracji wekslowej nie wynika, że o wypełnieniu weksla (...) S.A. doręczy Wystawcy pisemne zawiadomienie na 7 dni przed terminem płatności weksla. W świetle przywołanego zapisu znajdującego się w deklaracji wekslowej powódka nie była obowiązana doręczyć pozwanemu wezwania do wykupu weksla na 7 dni przed terminem jego płatności, a jedynie wysłać je przesyłką pocztową, co nastąpiło w dniu 11 lipca 2014 r. Termin wynikający z deklaracji wekslowej został zatem dochowany. Strona powodowa dokonała zatem skutecznego zawiadomienia wystawcy weksla o jego wypełnieniu.

Niezasadne okazały się także zarzuty wskazujące na błędne przyjęcie, że strona powodowa miała uzasadnione podstawy do postawienia umowy pożyczki z dnia 4 grudnia 2013 r. w stan natychmiastowej wymagalności.

Podniesiony przez skarżącego zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie mógł odnieść zamierzonego przez skarżącego skutku. Zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą postawienie zarzutu naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. nie może

polegać na zaprezentowaniu przez skarżącego stanu faktycznego przyjętego przez niego na podstawie własnej oceny dowodów. Osoba skarżąca może tylko wykazywać, posługując się wyłącznie argumentami jurydycznymi, że sąd naruszył ustanowione w wymienionym przepisie zasady oceny wiarygodności oraz mocy dowodów i że naruszenie to miało wpływ na wynik sprawy. Skuteczne zgłoszenie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 nie może ograniczać się do wskazywania, że możliwe były inne wnioski odnośnie do faktów, lecz polega na wykazaniu, że wnioski wyprowadzone przez sąd orzekający w świetle zasad doświadczenia życiowego i budowy sylogizmów były niemożliwe (wyrok SN z dnia 6 czerwca 2003 r., IV CK 274/02. LEX nr 146440)”.

Ciężar wykazania okoliczności stanowiących podstawę faktyczną zarzutu braku podstaw do postawienia umowy pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności, a tym samym braku podstaw do wypełnienia weksla spoczywał na pozwanym, czego skarżący zdaje się nie dostrzegać.

Sąd Okręgowy doszedł do prawidłowych wniosków, zgodnie z którymi pozwany nie zdołał przedstawić dowodów świadczących o tym, że brak było uzasadnionych podstaw do uznania przez powódkę, że pomimo odstąpienia przez inwestora od zawartej z pozwanym umowy o roboty budowlane, w istotny sposób została ograniczona zdolność pozwanego pożyczkobiorcy do wykonywania jego zobowiązań wynikających z zawartej z powódką umowy pożyczki. Cesja wierzytelności z owej umowy była jedynym realnym zabezpieczeniem zawartej przez strony w niniejszej sprawie umowy pożyczki, która z umową o roboty budowlane z 19.08.2013 r. była ściśle związana, uzależniając kolejne transze pożyczki od jej realizacji.

Sąd pierwszej instancji prawidłowo uznał, że strona powodowa miała uzasadnione podstawy do postawienia pożyczki w stan wymagalności, a skarżący nie zdołał skutecznie podważyć wyprowadzonych w tym zakresie wniosków. Prawidłowości rozumowania Sądu Okręgowego nie podważa podniesiona przez apelującego okoliczność, że świadek S. K. nie widział dokumentu wypowiedzenia pozwanemu umowy o roboty budowlane. O wypowiedzeniu umowy powódka dowiedziała się bowiem od pozwanego. Natomiast informacje dotyczące stanu realizacji umowy łączącej pozwanego z Gminą S. były regularnie przedstawiane pracownikom powoda przez Gminę, co znajduje odzwierciedlenie w znajdującej się w aktach sprawy korespondencji elektronicznej i zeznaniach świadków.

Niewątpliwie w interesie powódki pozostawało, aby pozwany w sposób prawidłowy zrealizował umowę o roboty budowlane i otrzymał umówione wynagrodzenie, które na podstawie umowy cesji zostałyby przekazane bezpośrednio do rąk powódki. Skoro umowa została przez Gminę S. wypowiedziana oczywistym stało się, że pozwany nie otrzyma wynagrodzenia w pierwotnie umówionej wysokości, co wywierać będzie bezpośredni wpływ na możliwość odzyskania przez powódkę kwoty udzielonej pożyczki. Powódka z pewnością nie wzięłaby na siebie ryzyka udzielenia pożyczki bez ustanowienia zabezpieczenia w postaci cesji wierzytelności, w związku z czym odpadnięcie tej podstawy stwarzało po stronie powodowej uzasadnione obawy co do zdolności pozwanego do zwrotu udzielonej pożyczki.

W chwili zawarcia umowy pożyczki cesja z nią związana opiewała na wierzytelność z umowy o roboty budowlane w wysokości niemal 400 000 zł. W wyniku realizacji cesji, powódka otrzymała 77 997,50 zł. Już sama ta okoliczność wskazuje na słuszność decyzji powódki o postawieniu pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności - realizacja podstawowego środka zabezpieczenia pożyczki okazała się bowiem dalece niewystarczająca na zaspokojenie pożyczkodawcy.

Pozwany nie wykazał, aby dysponował źródłem dochodu pozwalającym na spłacanie zaciągniętej pożyczki. W szczególności nie wykazał, że w tym czasie realizował inne kontrakty, które mogłyby stanowić dla powódki gwarancję prawidłowego wykonania przez pozwanego zobowiązania z tytułu udzielonej pożyczki, a jedyny wartościowy składnik majątku pozwanego był obciążony hipoteką na rzecz innego wierzyciela.

Odnosząc się do zarzutu wskazującego na niezasadne nieprzyznanie pełnomocnikowi pozwanego kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu, należy wskazać, że na obecnym etapie postępowania wniosek o przyznanie tych kosztów nie może być uwzględniony z uwagi na brak substratu zaskarżenia. Zgodnie z treścią art. 351 § 1 k.p.c. strona może w ciągu dwóch tygodni od ogłoszenia wyroku, a gdy doręczenie wyroku następuje z urzędu - od jego doręczenia, zgłosić wniosek o uzupełnienie wyroku, jeżeli Sąd nie orzekł o całości żądania, o natychmiastowej

wykonalności albo nie zamieścił w wyroku dodatkowego orzeczenia, które według przepisów ustawy powinien był zamieścić z urzędu.

Pozwany wprawdzie złożył wniosek o uzupełnienie wyroku w przedmiocie rozstrzygnięcia kosztów pomocy prawnej udzielonej przez pełnomocnika wyznaczonego z urzędu, jednakże zarządzeniem z dnia 4 maja 2017 r. (k. 455) wniosek ten został zwrócony.

Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego należnych powodowi od pozwanego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 i art. 391 § 1 k.p.c. w związku z § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015.1800) w brzmieniu uwzględniającym zmianę wynikającą z rozporządzenia z 3 października 2016 r. (Dz.U. 2016.1668).

O kosztach pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym orzeczono na podstawie § 8 pkt 7 w zw. z § 16 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. 2016.1715).